

4. *Pro derzhanu sluzhbu: Zakon Ukraini vid 10 grudnja 2015 r. № 889*. Available to: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. Accessed: 05 May 2018.

5. *Pro zatverdzhennja Tipovogo porjadku provedennja ocinjuvannja rezul'tativ sluzhbovoi dij'al'nosti derzhavnih sluzhbovciv: postanova Kabinetu Ministriv Ukraini vid 23 serpnja 2017 r. № 640*. Available to: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/640-2017-%D0%BF/paran11#n11>. Accessed: 05 May 2018.

6. *Reformi v Ukraini: gromads'ka dumka naseleennja: Fond «Demokratichni iniciativi imeni Il'ka Kucheriva ta sociologichna sluzhba Centru Razumkova : za stanom na 11 veres. 2015 r.* Available to: http://www.uceps.org/upload/1442234571_file.pdf. Accessed: 05 May 2018.

DOI 10.5281/zenodo.1240894

УДК 351.368

*Федорова Н. О., аспірант, НТУ України “КПІ імені Ігоря Сікорського”,
м. Київ*

*Fedorova N., Post-graduate student of the Department of Theory and Practice of
Management, National Technical University of Ukraine
"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Kyiv*

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

MEDICAL INSURANCE IN THE SYSTEM OF PUBLIC REGULATION OF INSURANCE ACTIVITIES

У статті здійснено аналіз законодавства, що регулює медичне страхування в Україні. Досліджено показники ринку медичного страхування в Україні, структуру ринку страхування та виявлено основні тенденції його розвитку. Розглянуто напрями реформування медичного страхування та надано пропозиції щодо вдосконалення державного регулювання в цій сфері.

Ключові слова: державне регулювання, медичне страхування, обов'язкове медичне страхування, добровільне медичне страхування.

The legislation regulating of health insurance in Ukraine is analyzed. The indicators and the structure of the health insurance market in Ukraine are investigated, the main tendencies of its development are identified. The directions of reforming medical insurance are considered and the proposals on improving public administration in this area are given.

Keywords: *public administration, health insurance, compulsory health insurance, voluntary medical insurance.*

Постановка проблеми. Забезпечення функціонування ефективної системи охорони здоров'я, надання кваліфікованих медичних послуг і підтримка здоров'я громадян є одними з найважливіших завдань для будь-якої держави. Система медичного забезпечення, яка наразі існує в Україні, знаходиться в кризовому стані, і на сьогодні її реформування є надзвичайно актуальним питанням.

Система охорони здоров'я в Україні передбачає надання безкоштовних послуг медичного забезпечення, яке фінансує держава, та можливість оформлення громадянами та підприємствами медичного страхування. Однак стан медичної галузі свідчить про нестачу коштів для надання громадянам навіть первинної медичної допомоги, наслідком чого є зростання корупції та неналежна якість медичних послуг, що надаються.

Вирішити проблему залучення коштів до системи охорони здоров'я може формування та розвиток медичного страхування. Добровільне медичне страхування сьогодні не користується широким попитом з боку населення за низки причин. Тому на сьогодні важливим завданням для держави є не тільки популяризація добровільного медичного страхування, але й вивчення доцільності запровадження загальнообов'язкового медичного страхування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика становлення системи медичного страхування в Україні досліджувалася такими вітчизняними науковцями, як Н. Внукова, О. Вороніна, Л. Рубцова, Т. Стецюк, Н. Федорович та іншими. Проте, незважаючи на наявність теоретичних досліджень в цьому напрямку, актуальність даної проблематики не зменшується. Особливої уваги потребує науковий аналіз основних тенденцій розвитку системи страхової медицини, зокрема, аналізу стану ринку добровільного медичного страхування та розгляду проблем і перспектив впровадження загальнообов'язкового медичного страхування в Україні.

Постановка завдання. Метою статті є визначення основних напрямів розвитку медичного страхування в Україні та системи державного регулювання медичної страхової діяльності.

Виклад основного матеріалу. Медичне страхування постійно вивчається науковцями в різних аспектах: економічному, соціальному, правовому. Проте досі не вироблено узагальненого підходу до визначення цього поняття, зокрема, і у законодавстві України. Більшість авторів при аналізі сутності поняття «медичне страхування» наголошують на його економічній або соціальній складовій. Насправді, медичне страхування поєднує в собі як економічні, так і соціальні функції. До економічних можна віднести здійснення фінансування охорони здоров'я, забезпечення захисту доходів громадян; перерозподіл коштів на оплату медичних послуг; підвищення конкурентності між медичними установами та рівня їх зацікавленості в наданні якісних

медичних послуг. До соціальних функцій медичного страхування належать здійснення охорони здоров'я громадян; розвиток медичного обслуговування; удосконалення ринку медичних послуг; підвищення економічного інтересу громадян до питань медичного забезпечення [2, с. 735].

У ЗУ «Про страхування» зазначено, що страхування може здійснюватися в обов'язковій і добровільній формах. Щодо медичного страхування вказано, що воно може бути як обов'язковим, так і добровільним. Однак дефініцій змісту та принципів медичного страхування немає. У статті 4 цього Закону зазначено, що медичне страхування є різновидом особистого страхування.

Основні принципи обов'язкового медичного страхування закріплені в Законі України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». У Законі зазначено, що медичне страхування є видом загальнообов'язкового державного соціального страхування, яке визначається як «система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в ін. випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом» [7].

У статті 25 Закону зокрема зазначено, що за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням можна отримати такі соціальні послуги як діагностика, стаціонарне та амбулаторне лікування, надання лікарських засобів та виробів, забезпечення медичної реабілітації. Водночас підкреслено, що обсяг послуг, що надаються за рахунок коштів обов'язкового медичного страхування, визначається базовою та територіальними програмами обов'язкового медичного страхування, які затверджуються в порядку, встановленому законодавством [7].

Добровільне медичне страхування дає змогу отримувати певні медичні послуги у більшому обсязі, ніж їх гарантує обов'язкове медичне страхування. Конкретні умови і порядок такого страхування визначаються при укладенні договору між страховиком і страхувальником. Обсяг страхових внесків розраховується відповідно до умов договору, передбачено внесення особистих коштів громадян і підприємців.

У статті 6 Закону України «Про страхування» визначено, що добровільне медичне страхування може здійснюватися у таких видах [12]:

- медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);
- страхування здоров'я на випадок хвороби;
- страхування медичних витрат.

Безперервне страхування здоров'я являє собою страхування за певними програмами, які включають стаціонарне або поліклінічне обслуговування, надання невідкладної допомоги, стоматологічної допомоги. У разі на-

стання страхового випадку страховик здійснює оплату медичних витрат застрахованої особи. При страхуванні здоров'я особи на випадок хвороби здійснюється страхування медичних витрат у випадку настання конкретної хвороби (хвороб), яка зазначається в договорі.

Страхування медичних витрат передбачає компенсацію медичних витрат, які виникають у страхувальника закордоном внаслідок настання нещасного випадку або раптової хвороби. На відміну від попередніх видів страхування, виплати при страхуванні медичних витрат можливі лише за умов раптового захворювання.

У статті 49 Конституції України зазначено, що держава створює умови для медичного обслуговування, доступного для всіх громадян; у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безкоштовно. Але насправді громадяни України у випадку необхідності лікування мають особисто сплачувати значні кошти за лікарські засоби та отримання медичної допомоги. Певна частина витрат на медичне забезпечення здійснюється через добровільне медичне страхування, проте абсолютна більшість – шляхом сплати громадянами неофіційних платежів. Це, у свою чергу, спричиняє розвиток тіньової економіки та корупції.

Причиною цього є невідповідність заявлених державою гарантій медичного обслуговування фактичним обсягам його фінансування. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в Україні здійснюється за залишковим методом. Слід зазначити, що система охорони здоров'я перебуває не лише у фінансовій, але й у організаційній кризі, що спричинена нерівномірним розподілом коштів та вкрай низьким рівнем надання медичної допомоги. Вирішенням означених проблем у системі медичного забезпечення може стати проведення медичної реформи, і, зокрема, запровадження загальнообов'язкового медичного страхування.

Важливість необхідності вирішення питання із залученням коштів до системи охорони здоров'я підкреслює також прийняття у 2017 році Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» [8]. Відповідно до тексту документу держава гарантує громадянам надання медичних послуг і лікарських засобів за рахунок Державного бюджету. Однак виконання цього Закону знаходиться під загрозою через брак коштів, зокрема на надання вторинної та третинної медичної допомоги. Розвиток системи медичного страхування може вирішити проблему з належним фінансуванням медичної галузі, гарантувати доступні медичні послуги, залучити додаткові ресурси у медичну сферу.

Визначна роль при вирішенні зазначених проблем належить результативному державному управлінню. Система органів регулювання медичного страхування поєднує державні та недержавні інституції. Функції державного нагляду та контролю за діяльністю страхових компаній, зокрема у сфері медичного страхування, здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг). Недерж-

жавні організації представлені страховими компаніями, страховими посередниками та об'єднаннями страховиків.

Проаналізуємо основні показники добровільного медичного страхування в Україні, що дозволить визначити стан розвитку добровільного медичного страхування та, зокрема, доцільність запровадження загальнообов'язкового медичного страхування. Аналіз ринку страхування в Україні за останні роки свідчить, що попит на добровільне медичне страхування у громадян з кожним роком зростає і його частка у інших добровільних видах страхування збільшується (табл. 1).

Таблиця 1

Частка добровільного медичного страхування на ринку страхування України (страхові премії)

Показник	Рік					
	2012	2013	2014	2015	2016	9 міс. 2017
Валові страхові премії, всього, млн грн, у т.ч.:	21508,2	28661,9	26767,3	29736,0	35710,3	24844,2
добровільне медичне страхування, млн грн	1965,2	2195,8	2265,6	2689,4	3416,0	3126,2
частка добровільного медичного страхування, %	9,1%	7,7%	8,5%	9,0%	9,6%	12,6%
Валові страхові премії з добровільних видів страхування (крім життя), млн грн	16158,7	22251,9	20772,0	22267,0	26769,9	22857,0
частка добровільного медичного страхування, %	12,2%	9,9%	10,9%	12,1%	12,8%	13,7%

Джерело: складено автором на основі [5]

Так, у 2012 році частка добровільного медичного страхування у валових страхових преміях складала 9,1%, а за 9 місяців 2017 року ця частка складає вже 12,6% серед всіх премій та 13,7% серед премій з добровільних видів страхування (крім життя). Варто зауважити, що протягом 2013-2014 років попит на добровільне медичне страхування дещо знижувався, але впродовж 2017 року відбувалося його значне зростання.

Обсяг валових страхових премій з добровільного медичного страхування за 2012-2016 роки збільшився на 1450,8 млн грн, тобто майже на 74%. Водночас, зростання валових страхових премій з усіх видів страхування за вказані роки збільшилася на 66%. Ці дані свідчать про тенденцію належного виконання страховими компаніями своїх обов'язків щодо виплат страхових премій.

Відносна кількість страхових виплат з добровільного медичного страхування також зростає (табл. 2). Збільшується і загальний обсяг коштів, вкладених у добровільне медичне страхування.

**Частка добровільного медичного страхування
на ринку страхування України (страхові виплати)**

Показник	Рік					
	2012	2013	2014	2015	2016	9 міс. 2017
Страхові виплати, всього, млн грн, у т.ч.:	5151,0	4651,8	5065,4	8100,5	8839,5	6271,3
добровільне медичне страхування, млн грн	1062,3	1179,4	1289,1	1414,3	1493,6	1415,8
частка добровільного медичного страхування, %	20,6%	25,4%	25,4%	17,5%	16,9%	22,6%
Страхові виплати з добровільних видів страхування (крім життя), млн грн	4012,7	3356,9	3618,3	6193,4	6538,1	5972,2
частка добровільного медичного страхування, %	26,5%	35,1%	35,6%	22,8%	22,8%	23,7%

Джерело: складено автором на основі [5]

Зокрема, статистика за 9 місяців 2017 року свідчить щодо збільшення частки виплат з добровільного медичного страхування до 22,6% від загальної кількості страхових виплат (порівняно з 16,9% у 2016 році), та до 23,7% від кількості страхових виплат з добровільних видів страхування (крім життя). Однак варто зауважити, що зростання відбувається відносно попередніх двох років. У 2013-2014 роках частка виплат з добровільного медичного страхування сягала 25,4 % відносно загальних страхових виплат (рис. 1).

**Частка добровільного медичного страхування (ДМС)
на ринку страхування**

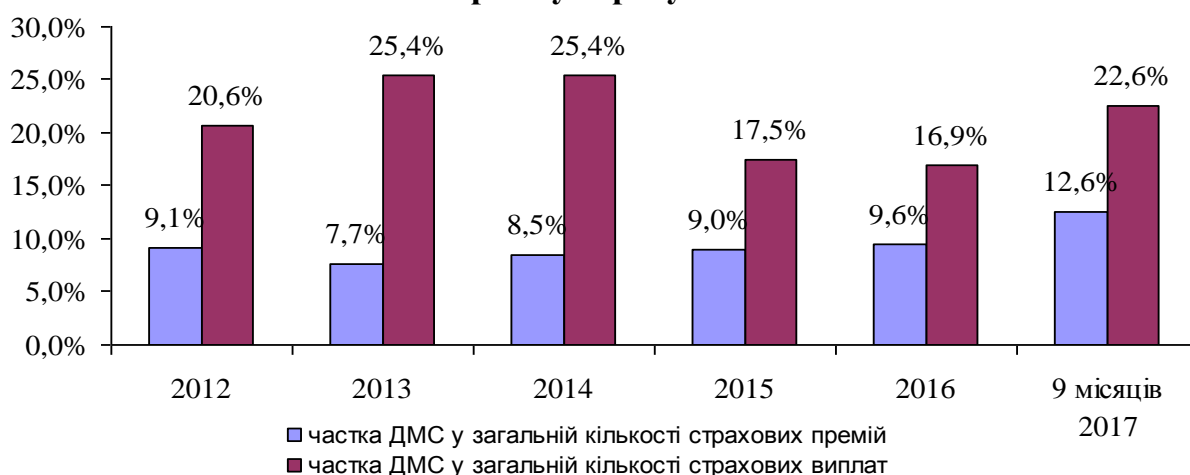

Рис.1. Частка добровільного медичного страхування (ДМС) на ринку страхування

Джерело: складено автором на основі [5]

З метою визначення структури ринку добровільного медичного страхування проаналізуємо співвідношення окремих видів добровільного медичного страхування з огляду на показники валових страхових премій за останні роки (рис.2).

Рис. 2. Валові надходження страхових премій за видами державного медичного страхування (ДМС)

Джерело: складено автором на основі [5]

Як можна побачити, в структурі медичного страхування напрямом, що найактивніше розвивається, є страхування медичних витрат. Натомість, можна говорити про незначне скорочення попиту на такий вид страхування, як страхування на випадок хвороби.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що в цілому добровільне медичне страхування перебуває на етапі свого становлення. З огляду на наведені дані, відбувається поступовий розвиток ринку медичного страхування. Однак говорити про охоплення медичним страхуванням значної частини населення України неможна.

За результатами опитування, проведеними соціологічною групою «Рейтинг» у жовтні 2016 року, поліс добровільного медичного страхування мають лише 6% громадян, проте 46% вважають, що забезпечення громадян приватним медичним страхуванням значно вдосконалив систему охорони здоров'я України [14].

Одними з основних причин низького рівня охоплення населення медичним страхуванням є недостатній розвиток медицини профілактики; перетинання ринків обов'язкового та добровільного страхування; відсутність бажання поліпшувати якість медичних послуг, що надаються, медичними

установами. Варто зазначити, що для розвитку добровільного медичного страхування необхідним є розуміння громадянами сутності медичного страхування та його завдань; важливу роль відіграє також належне матеріальне забезпечення населення, адже не всі соціальні групи можуть дозволити собі виділити кошти на страхування. Страхові компанії так само можуть ухилятися від страхування, якщо настання страхового випадку є дуже ймовірним. Тобто, функціонування ринку добровільного страхування зумовлено багатьма факторами; для його розвитку та охоплення добровільним страхуванням значної кількості населення необхідно створити належні умови. Вирішенням проблеми охоплення широких мас медичним страхуванням та доступності якісних медичних послуг для громадян може стати впровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування.

Ініціативи щодо впровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування в Україні не з'явилися нещодавно. За весь час було подано більше 20 законопроектів з цього питання, однак всі вони не пройшли етапу обговорення і не знайшли належної підтримки. Занепад медичної галузі зумовив необхідність невідкладного запровадження медичної реформи. Сьогодні на шляху її реалізації вже зроблено низку кроків відповідно до розробленої у 2014 році Міністерством охорони здоров'я України «Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років» [6]. Одним із завдань Стратегії є впровадження загальнообов'язкового медичного страхування.

У 2016 році у Верховній Раді України було зареєстровано три законопроекти щодо впровадження загальнообов'язкового медичного страхування. Основною відмінністю законопроекту № 4981 «Про загальнообов'язкове соціальне медичне страхування в Україні» [9] є те, що збір та акумуляція страхових внесків здійснюватиметься страховими компаніями на спеціальних рахунках у банках. Реалізація законопроекту № 4981-1 «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні» передбачає, що страховиком є Фонд медичного страхування України, а функції контролю здійснює Наглядова рада. Відповідно до законопроекту встановлюються конкретні види медичної допомоги, фінансування яких здійснюється державою. Законопроект № 4982 «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні» передбачає залучення коштів до медичної галузі за рахунок цільових внесків з доходів громадян.

Головною відмінністю між законопроектами, навколо якої досі точаться суперечки, – це визначення суб'єктів, які здійснюватимуть страхування громадян. Відповідно до законопроекту № 4981, медичне страхування можуть здійснювати приватні страхові компанії, а законопроекти № 4981-1 [10] та № 4981-2 [11] визначають страховиком лише державний орган (Фонд загальнообов'язкового медичного страхування). У законопроекті № 4981-2 уповноваженим органом, що здійснює контроль за медичним страхуванням, визначено Міністерство охорони здоров'я, а у законопроекті № 4981-1 для

виконання функцій нагляду пропонується створити окремий державний орган. Також розрізняються джерела фінансування, які пропонуються законопроектами. Згідно з законопроектом № 4981-1, до переліку джерел фінансування пропонується включити благодійні внески громадян та підприємств. У законопроекті № 4981-2 зазначено, що основними джерелами фінансування є роботодавці, держава та страховальники.

На сьогодні досі ведеться обговорення вказаних законопроектів. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення рекомендував до прийняття за основу законопроект № 4981, однак проти нього прийняття категорично висловлюється Міністерство охорони здоров'я. Натомість, асоціації страхових компаній підтримують законопроект № 4981, адже він передбачає можливість участі у страхуванні населення приватних страховиків. На користь своєї позиції страховики наводять той факт, що вони як суб'єкти страхування володіють значним досвідом в цій сфері, мають успішні технології та можуть забезпечити відповідну якість послуг.

Отже, вибір моделі державного регулювання загальнообов'язкового медичного страхування ще не зроблено остаточно. Проте при побудові системи загальнообов'язкового медичного страхування варто здійснювати це за такими пріоритетами:

- приведення законодавчої бази, що регулює медичне страхування, до єдиної основи;
- побудова дієвої системи органів державного нагляду за медичною страховою діяльністю;
- здійснення контролю з боку держави за діяльністю суб'єктів ринку медичного страхування (страхових компаній та медичних закладів);
- виведення з ринку медичного страхування ненадійних приватних страхових компаній, активна участь держави у підтримці конкурентного середовища на ринку;
- залучення додаткових джерел фінансування медичної галузі, зокрема, шляхом підвищення ставок акцизних платежів на шкідливі для здоров'я людини товари;
- сприяння розвитку добровільного медичного страхування, яке б могло бути джерелом додаткових коштів для фінансування галузі;
- забезпечення захисту прав споживачів медичних послуг;
- надання громадськості можливості здійснювати контроль за діяльністю компаній на ринку медичного страхування, забезпечення відкритості реєстрів страховиків, надання звітності;
- підвищення культури медичного страхування серед населення.

Висновки. Становлення медичного страхування є необхідною умовою розвитку системи охорони здоров'я в сучасній Україні. Адже завдяки розвитку страхової медицини може бути забезпечено належне фінансування медичної сфери та забезпечення населення якісною та своєчасною медичною

допомогою. Одним із шляхів вирішення проблем в системі охорони здоров'я України є запровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування, що дозволить підвищити доступність медичних послуг. Пріоритетами в процесі запровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування мають стати: становлення збалансованої законодавчої бази у цій сфері; побудова дієвої системи державного регулювання ринку страхової медицини; залучення додаткових коштів до медичної галузі шляхом стимулювання розвитку добровільного страхування; залучення громадськості до діяльності органів влади в цій сфері.

Список використаних джерел

1. Волохова Л.Ф. Медичне страхування та його розвиток в Україні [Електронний ресурс] / Л.Ф. Волохова, Д.О. Остапенко // Финансовые услуги. – 2017. – № 1. – С. 35-39. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/finu_2017_1_10.
2. Вороніна О.О. Наукові підходи до визначення сутності медичного страхування / О.О. Вороніна // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. – 2015. – № 8. – С. 733-737.
3. Данильченко Л.І. Дослідження особливостей та перспективи становлення страхової медицини в Україні в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Л.І. Данильченко // ScienceRise. Medical science. – 2017. – № 3. – С. 9-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcsrm_2017_3_4.
4. Інтернет-журнал «Про страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com>.
5. Консолідовані звітні дані по страховому ринку України за 2012-2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitni-dani.html>.
6. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. – Режим доступу: <http://moz.gov.ua/strategija>.
7. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>.
8. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення [Електронний ресурс] : Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>.
9. Про загальнообов'язкове соціальне медичне страхування в Україні [Електронний ресурс] : Проект Закону України від 14.07.2016 № 4981. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=59745.
10. Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні [Електронний ресурс] : Проект Закону України від 18.07.2016 № 4981-1. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=59811.
11. Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні [Електронний ресурс]: Проект Закону України від 02.08.2016 № 4981-2. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=59862.
12. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96>

%D0%B2%D1%80.

13. Рубцова Н.М. Сучасний стан ринку медичного страхування в Україні: проблеми та перспективи розвитку / Н.М. Рубцова, І.О. Чкан // Фінансовий простір. – 2015. – № 4 (20). – С. 167-172.

Стан медичної сфери в Україні. Дослідження соціологічної групи «Рейтинг» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ratinggroup.ua/ru/research/ukraine/sostoyanie_medicinskoy_sfery_v_ukraine.html

References

1. Volokhova, L.F. and Ostapenko, D.O. "Medical insurance and its development in Ukraine". *Financial Services* 1 (2017): 35-39. Print.

2. Voronina, O.O. "Scientific approaches to the definition of the essence of health insurance". *Scientific Bulletin of the Mykolaiv National University named after V.O. Sukhomlinsky* 8 (2015): 733-737. Print.

3. Danilchenko, L.I. "Investigation of the Peculiarities and Prospects of the Establishment of Insurance Medicine in Ukraine under Modern Conditions". *Science Rise. Medical science* 3 (2017): 9-15. Print.

4. *Internet magazine "On insurance"*. Available to: <http://forinsurer.com>. Accessed: 15 Apr. 2018.

5. *Consolidated reporting data for the insurance market of Ukraine for 2012-2017*. Available to: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Konsolidovani-zvitni-dani.html>. Accessed: 15 Apr. 2018.

6. *National strategy for reforming the health care system in Ukraine for the period 2015-2020*. Available to: <http://moz.gov.ua/strategija>. Accessed: 15 Apr. 2018.

7. *Fundamentals of Ukrainian legislation on compulsory state social insurance*. Available to: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/16/98-%D0%B2%D1%80>. Accessed: 15 Apr. 2018.

8. *On State Financial Guarantees of Public Health Care*. Available to: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>. Accessed: 15 Apr. 2018.

9. *About compulsory social health insurance in Ukraine*. Available to: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=59745. Accessed: 15 Apr. 2018.

10. *About the compulsory state social medical insurance in Ukraine*. Available to: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=59811. Accessed: 15 Apr. 2018.

11. *About compulsory state social medical insurance in Ukraine*. Available to: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?Pf3511=59862. Accessed: 15 Apr. 2018.

12. *On insurance*. Available to: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>. Accessed: 15 Apr. 2018.

13. Rubtsova, N.M. and Chuck, I.O. "The current state of the health insurance market in Ukraine: problems and prospects for development". *Financial Space* 4 (20) (2015): 167-172. Print.

14. *The state of the medical sphere in Ukraine. Research of the sociological group "Rating"*. Available to: http://ratinggroup.ua/ru/research/ukraine/sostoyanie_medicinskoy_sfery_v_ukraine.html. Accessed: 15 Apr. 2018.